

8.5.2018

ARPAJAINSLAIN SEURAAVAN VAIHEEN TOIMEENPANO JA RAHAPELIPOLITIikka

1) Rahapelihaittojen ehkäisy

Valtio on antanut Veikkaus Oy:lle erityistehtäväksi laillisen ja valvotun pelitarjonnan järjestämisen. Yksinoikeusjärjestelmällä turvataan rahapeleihin osallistuvien oikeusturva ja korkea kuluttajansuoja, estetään peleihin liittyvät väärinkäytökset ja rikollisuus sekä vähennetään rahapelaamiseen liittyviä sosiaalisia, terveydellisiä ja taloudellisia haittoja. Yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyt liiketoiminnan tuotot ovat liitännäisseuraus, mutteivät monopolin olemassa olon perusta.

Rahapelaamiseen liittyvien haittojen ehkäisyn ja vähentämisen tarkastelussa tulee huomioida sekä kotimaisesta että ulkomaisesta tarjonnasta johtuvat haitat. Erityistä huomiota on kiinnitettävä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden tarjoamaan digitaaliseen pelitarjontaan. Väestökyselyn vuoden 2015 tulosten perusteella puolet (52 %) rahapelikulutuksesta tuli internetissä pelaavilta, josta arvion mukaan noin neljäsosa suuntautuu monopolijärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden peleihin.¹

Yksinoikeusjärjestelmässä on käytössä useita kontrollointikeinoja, kuten rahapeleille säädetyt palautusprosentit ja panosrajat sekä pelitilien kautta ylläpidetyt rahansiirtorajat, saldojen ylärajat sekä tappiorajat ja aikamuistutukset. Veikkauksen pelaajat voivat halutessaan myös estää verkkopelaamisen itseltään pysyvästi tai määräajaksi. Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisia toimijoita eivät nämä mainitut rajoitukset koske. Vaikuttamalla näiden toimijoiden arpajaislain vastaiseen toimintaan, voidaan osaltaan ehkäistä pelihaittoja.

Toinen keskeinen toimi rahapelihaittojen vähentämisessä on tunnistautumisen edistäminen kaikissa Veikkaus Oy:n peleissä. Pakollinen tunnistautuminen on tällä hetkellä käytössä Veikkauksen verkkopelaamisessa, jossa pelaajan on pakko asettaa erityisiä haittoja aiheuttavissa peleissä omat pelirajansa. Raha-automaatteihin ulottuvan pakollisen tunnistautumisen laajentamisen kautta voidaan tehostaa ikäraja-valvontaa, kontrolloida pelaajan pelikäyttäytymistä sekä hallita riskipelaamista mahdollistamalla pelaamisen hallinnan rajoituksia sekä muita työkaluja myös fyysisiin pelikoneisiin. Pakollinen tunnistautuminen ensisijaisesti hajasijoitetuissa raha-automaateissa aikaistetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian 1.1.2021 jälkeen ja viimeistään 1.1.2023. Aikaistuksesta laaditaan valmistelun edetessä tarkemmat vaikutusarviot, joiden valmistuttua voidaan uudelleen arvioida tarkempi aikataulu. Veikkaus Oy:n etuasiakasohjelman puitteissa voidaan palkita ja siten kannustaa tunnistautumiseen siirtymistä jo ennemmin, kuitenkin siten, että nämä toimenpiteet ovat sopusoinnussa yksinoikeusjärjestelmän tavoitteiden kanssa.

Veikkaus Oy:n edellytetään kehittävän edelleen vastuullisuus asiakkuus -mallia ja toimintoja, joiden avulla pyritään tunnistamaan poikkeavasti pelaavat henkilöt, ongelmallisesti pelaavat sekä mahdolliset

¹ Luku sisältää Ahvenanmaan oman arpajaislainsäädännön nojalla rahapelejä toimeenpanevan PAF:n peleihin suuntautuvan kysynnän.

8.5.2018

ongelmapelaajat ja toteuttamaan toimenpiteitä ongelmallisen pelaamisen vähentämiseksi. Lisäksi laajennetaan jo olemassa olevien pelikieltojen mahdollisuutta Veikkauksen verkkopelipalvelussa siten, että pelaaja voi halutessaan asettaa itselleen nykyistä pitemmän pelikiellon tai sisäänpääsykiellon pelisaleihin tai pelikasinolle.

2) Valtion monopolin toiminnanohjaus

Monopolijärjestelmän tarkoituksena on erityisesti rahapelihaittojen vähentäminen. Rahapelaamiseen kohdistuvaa kysyntää voidaan ohjata laillisen, vastuullisen ja valvotun pelitarjonnan piiriin. Jotta tämä tavoite toteutuu, on huolehdittava Veikkaus Oy:n kanavointikyvystä suhteessa muihin markkinoilla toimijoihin. Tällä hetkellä ulkopuolisten toimijoiden osuus Suomen kokonaismarkkinasta on noin 10 %, mutta internetissä tapahtuvassa pelaamisessa trendi on nouseva. Lainsäädännöllä on varmistettava, että Veikkaus Oy pystyy rahapelaamista koskevassa muuttuvassa toimintaympäristössä kehittymään ja uudistamaan toimintaansa vastuullisesti.

Voimassa oleva lainsäädäntö ei anna nimenomaisia vastauksia kaikkiin Veikkaus Oy:n pelitoiminnan kehittämistä ja kanavointikyvyn edistämistä sekä yksinoikeusjärjestelmän elinvoimaisuuden ylläpitämistä koskeviin kysymyksiin. Kansallisen rahapelipoliittisten tavoitteiden kanssa on sopusoinnussa se, että Veikkaus Oy:llä on edellytykset kehittää rahapelitoimintaa. On tärkeää, että muuttuvassa toimintaympäristössä Veikkaus Oy:n kansainvälisiä yhteistoimintaedellytyksiä tuetaan. Tästä syystä hallitus pitää tärkeänä, että kansallisessa lainsäädännössä ei luoda tarpeettomia esteitä esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön sallimiselle pelien kehittämisessä sekä hevosurheiluun liittyvässä kansainvälisessä yhteispoolipelaamisessa. Ei ole myöskään tarkoituksenmukaista, että nykyteknologiaa ei voitaisi tehokkaasti hyödyntää esimerkiksi asettamalla tarpeettomia vaatimuksia peliserverin sijaintipaikalle. Lainsäädäntöä tulee tältä osin tarkastella ja tarvittaessa muuttaa. Niin ikään lainsäädännön ajantasaisuutta tulee tarkastella erilaisten maksutapojen mahdollistamisen sekä voittojen lunastamisaikojen lyhentämisen osalta.

3) Arpajaislain vastaisen rahapelitoiminnan torjuminen

Rahapelien toimeenpano on Suomessa kiellettyä ja rikoslain mukaan rangaistavaa kaikilta muilta paitsi lakisääteisellä yksinoikeudella rahapelejä tarjoavalta Veikkaukselta. Poliisihallituksen arpajaishallinnon valvonta kohdistuu Veikkaus Oy:n lisäksi arpajaislain vastaisesti rahapelejä toimeenpaneviin tai markkinoiviin, monopolin ulkopuolisiin toimijoihin. Monopolin ulkopuolisten toimijoiden markkinoinnin arvioinnissa määrittävä tekijä tällä hetkellä on se, onko markkinointi suunnattu juuri Manner-Suomeen.

Poliisihallituksen rahapelin toimeenpanokieltoa koskeva tai markkinaoikeuden markkinoinnin toimeenpanokieltoa koskeva uhkasakko yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliselle toimijalle laittomasta toiminnasta eivät ole tarpeeksi voimakkaita toimenpiteitä. Lainsäädäntöä tulee tarkastella ja mahdollisesti muuttaa siten, että yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden lainvastaiseen markkinointiin ja mainontaan voitaisiin nykyistä tehokkaammin puuttua. Tässä tarkoituksessa hallitus käynnistää poikkihallinnollisen esiselvitystyön nykyistä tehokkaammista rajoittavista toimenpiteistä, kuten varoitusilmoitukset- ja tekstit, IP-estot (ns. blokeeraus) ja maksusiirtoestot. Selvitystyössä käytetään hyväksi EU:n syksyllä julkaistavaa vertailua eri maiden laittoman rahapelin ehkäisyn keinoista.

8.5.2018

4) Tavara-arpajaisten, arvauskilpailujen ja bingojen sääntelyn yksinkertaistaminen

Tavara-arpajaisten, arvauskilpailujen, arpajaisten ja bingojen sääntelyä yksinkertaistetaan ja kevennetään esimerkiksi lupakausia pidentämällä ja lupahakemuksissa annettavia tietoja keventämällä.

5) Pelituotoista maksettavien kansalaisjärjestöjen avustuskäytäntöjen sujuvoittaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö vastaavat tuontajakoministeriöinä hakemuskäytännöistä ja -kriteereistä pelituotoista annettaville avustuksille. Tavoite on kansalaisjärjestöjen avustusjärjestelmien yhtenäistäminen soveltuvin osin sekä yhteiset tietojärjestelmät byrokratian vähentämiseksi sekä avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Aiheeseen liittyvät mahdolliset linjaukset on tarkoituksenmukaista tehdä erillisenä prosessina.

--

Pakolliseen tunnistautumiseen liittyvät lainsäädäntömuutosehdotukset pyritään tekemään syksyn 2018 kuluessa. Samassa yhteydessä yksinkertaistetaan tavara-arpajaisten, arvauskilpailujen ja bingojen sääntelyä. Rahapelijärjestelmän kanavointikyvyn ylläpitoon liittyvä lainsäädännön tarkastelu käynnistetään sisäministeriössä välittömästi. Hallituksen tahtotila on tukea Veikkaus Oy:n kanavointikykyä.

Selvitystyö yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden tarjonnan rajoittamiseksi aloitetaan välittömästi sisäministeriössä. Toteutettavat toimenpiteet otetaan käyttöön mahdollisimman pian seuraavan hallituskauden alussa.

Kansalaisjärjestöjen avustuskäytäntöjen sujuvoittamiseen liittyvän selvitystyön aloittamisesta päätetään oikeusministeriön ja tuontajakoministeriöiden kesken nykyisen hallituskauden aikana.

Päätösesitys:

Talouspoliittinen ministerivaliokunta ottaa tiedoksi arpajaislain kehittämistä ja rahapelipolitiikkaa koskevan suunnitelman ja puoltaa jatkovalmistelua edellä esitetyillä periaatteilla.